

Toimitukselta

Itsensä sietämisen taito

Kuinka on mahdollista, että immuunijärjestelmämme kykenee tunnistamaan miljoonia vieraita molekyyli-rakenteita reagoimatta samalla omia kudoksiamme vastaan? Järjestelmän solut – lymfosyytit – pystyvät muodostamaan lukuisia erilaisia geeniyhdistelmiä, joiden avulla tuotetaan vasta-aineita ja reseptoreita solujen pinnoille. Soluvalikoimasta pitää kuitenkin poistaa ne solut, jotka tunnistaisivat omia rakenteitamme.

Tätä varten jo sikiökehityksen ja varhaislapsuuden aikana kateenkorvassa, sydämen päällä lepäävässä immunologisessa elimessä, elää niin sanottu ”immunologinen homunculus”. Tämän ”pienen ihmisen” genomia avataan tilapäisesti kateenkorvan epiteelisoluihin, jotta immuunijärjestelmän T-soluille voidaan näyttää elimistön eri osissa olevia tai sinne myöhemmin ilmaantuvia valkuaisaineita. Näin omia rakenteita, esimerkiksi insuliinia tai lisämunuaisen molekyyliä, tunnistavat T-solut eliminoituvat. Myös luuytimessä tapahtuu mahdollisesti autoreaktiivisten B-solujen poisseulontaa.

Näiden mitä ilmeisimmin hyvin säädeltyjen prosessien mekanismit ovat vielä suuri arvoitus. Suomalaisten tunnistamaa AIRE-tekijää lukuun ottamatta ei vielä tiedetä, miten ja millä tekijöillä T-solut saadaan sietämään kehomme eri puolilla olevia rakenteita. Ja aina se ei onnistukaan, jolloin seurauksena voi olla autoimmuunitauteja, joita käsitellään tämän numeron teemaosuudessa.

SEPPO MERI

Tätä numeroa tekemässä

TEEA SALMI toimii Tampereen yliopistossa ihotautien klinisenä opettajana sekä erikoislääkärinä iho- ja sukupuolitautien klinikassa Taysissa. Hänen väitöskirjansa käsitteli keliakian diagnostiikan parantamista. Ihotautien ja allergologian dosentin arvon hän sai vuonna 2016. Tällä hetkellä Salmi toimii Keliakiatutkimuskeskuksessa ihokeliakiatutkimusryhmän vetäjänä ja ohjaa neljää väitöskirjatyöntekijää. Hän on ollut aktiivisesti mukana myös Taysin haavakeskushankkeen suunnittelussa ja haavarekisterin kehittämisessä.

VAPPU RANTALAIHO on tamperelainen reumatologi ja sisätautien klininen opettaja. Tutkimustyössään hän on keskittynyt erityisesti tuoreen nivelreuman yhdistelmähoidon pitkäaikaisiin hoitotuloksiin, ensin Reko-, ja sitten Neo-Reko-tutkimuksen tiimoilta. Rantalaaho kokee olevansa ennen kaikkea klinikko, jota kiinnostaa uusimpienkin tutkimustulosten sovellettavuus arkipäivän potilastyöhön.

LKT **TUOMAS JALANKO** on urologiaan erikoistuva lääkäri, joka työskentelee urologian klinikassa Hyksin Vatsakeskuksessa. Perheeseen kuuluvat gynekologiaan erikoistuva vaimo sekä koira. Urologian lisäksi Jalangon kiinnostuksen kohteita ovat pyöräily, lainelautailu, kokkailu sekä elokuvat.

